

ЗАКОН

О УТВРЂИВАЊУ ПОРЕКЛА ИМОВИНЕ И ПОСЕБНОМ ПОРЕЗУ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, начин и поступак под којима се утврђује имовина и увећање имовине физичког лица и посебан порез на увећање имовине за коју физичко лице не може да докаже да је стекло на законит начин, као и органи надлежни за спровођење овог закона.

Значење израза

Члан 2.

У смислу овог закона, поједини изрази имају следеће значење:

1) „имовина” означава непокретне и покретне ствари, регистроване или нерегистроване, као и друга имовинска права у Републици Србији и иностранству;

2) „пријављени приходи” јесу приходи физичког лица који су пријављени надлежном пореском органу;

3) „увећање имовине” представља позитивну разлику између вредности имовине физичког лица на крају у односу на почетак одређеног периода;

4) „незаконито стечена имовина” представља разлику између увећања имовине и пријављених прихода за коју физичко лице не докаже да је стечена на законит начин.

Терет доказивања

Члан 3.

Терет доказивања увећања имовине у односу на пријављене приходе физичког лица је на Пореској управи, а на физичком лицу је терет доказивања да је на законит начин стекло имовину у делу у коме увећање његове имовине није у складу са пријављеним приходима.

II. ЈЕДИНИЦА ПОРЕСКЕ УПРАВЕ НАДЛЕЖНА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ИМОВИНЕ И ПОСЕБНОГ ПОРЕЗА

Члан 4.

За вођење поступка утврђивања имовине и посебног пореза у складу са овим законом надлежна је Пореска управа.

У Пореској управи образује се посебна организациона јединица за обављање послова одређених овим законом (у даљем тексту: Јединица Пореске управе).

Руководилац Јединице Пореске управе

Члан 5.

Руководилац Јединице Пореске управе може бити лице које има најмање десет година радног искуства на пословима из области пореског поступка.

Руководиоца Јединице Пореске управе поставља Влада на пет година, на предлог министра надлежног за послове финансија.

III. ОВЛАШЋЕЊА ЈЕДИНИЦЕ ПОРЕСКЕ УПРАВЕ И САРАДЊА ДРЖАВНИХ ОРГАНА

Овлашћења Јединице Пореске управе

Члан 6.

Јединица Пореске управе у поступку прописаним овим законом има право увида и прибављања података из:

1) свих врста евиденција и података које воде, односно поседују надлежни органи и друга лица о непокретним и покретним стварима, привредним субјектима, финансијским инструментима, штедним улозима и рачунима код пословних банака, као и других евиденција и података из којих се може утврдити имовина физичког лица;

2) пословних књига и документације привредних друштава и других лица, ради утврђивања имовине физичког лица.

Обавеза достављања података

Члан 7.

Сви државни органи и организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, имаоци јавних овлашћења, физичка и правна лица дужни су, да на захтев Јединице Пореске управе, доставе податке којима располажу у року који она одреди и да пруже подршку запосленима у Јединици Пореске управе у поступку прописаном овим законом.

Запослени за везу и упућивање на рад

Члан 8.

Министарство унутрашњих послова, Народна банка Србије, Управа за спречавање прања новца, Агенција за спречавање корупције, Републички геодетски завод, Агенција за привредне регистре и Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности дужни су да одреде једног или више запослених за везу, ради делотворније сарадње и достављања података који су Јединици Пореске управе потребни за вођење поступка прописаног овим законом.

По потреби, запослени за везу могу, на захтев директора Пореске управе, бити привремено премештени или упућени на рад у Јединицу Пореске управе.

Привремени премештај или упућивање траје до годину дана и може се продужити.

Обавештавање полиције и јавног тужилаштва

Члан 9.

Ако се у поступку прописаном овим законом утврди да чињенице указују на постојање основа сумње да је извршено кривично дело, Јединица Пореске управе о томе обавештава полицију, Пореску полицију, јавно тужилаштво и друге надлежне органе.

IV. ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА ИМОВИНЕ И ПОСЕБНОГ ПОРЕЗА

Фазе поступка

Члан 10.

Поступак утврђивања имовине и посебног пореза покреће се и води по службеној дужности, а састоји се од претходног поступка и поступка контроле и утврђивања посебног пореза (у даљем тексту: поступак контроле).

Утврђивање вредности имовине

Члан 11.

При утврђивању вредности имовине узима се у обзир целокупна имовина физичког лица, а нарочито:

- 1) непокретне ствари (стан, кућа, пословна зграда и просторије, гаража, земљиште и др.);
- 2) финансијски инструменти;
- 3) удели у правном лицу;
- 4) опрема за обављање самосталне делатности;
- 5) моторна возила, пловни објекти и ваздухоплови;
- 6) штедни улози и готов новац;
- 7) друга имовинска права.

Начин и поступак утврђивања вредности имовине и прихода физичког лица прописује Влада.

Покретање претходног поступка

Члан 12.

Претходни поступак спроводи се у складу са годишњим смерницама које доноси директор Пореске управе, на основу анализе ризика. Годишње смернице нису јавно доступне.

Претходни поступак може се покренути и изван годишњих смерница, на основу пријаве другог органа или по иницијативи физичког или правног лица.

Претходни поступак

Члан 13.

У претходном поступку Јединица Пореске управе утврђује увећање имовине на основу података којима располаже и података које прикупи од других органа и организација, правних или физичких лица и упоређује их са пријављеним приходима у одређеном периоду.

Јединица Пореске управе покреће поступак контроле, на начин прописан законом који уређује порески поступак и пореску администрацију, ако у претходном поступку учини вероватним да у највише три узастопне календарске године у којима физичко лице има увећање имовине, постоји разлика између увећања имовине и пријављених прихода физичког лица која је већа од 150.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на последњи дан календарске године периода провере.

Поступак контроле

Члан 14.

У поступку контроле утврђује се незаконито стечена имовина физичког лица и њена вредност.

Физичко лице из става 1. овог члана има право да учествује у поступку контроле и да подноси доказе којима доказује законитост стицања имовине.

Неучествовање физичког лица у поступку контроле не одлаже даље вођење поступка.

У поступку контроле, Јединица Пореске управе сачињава записник о извршеној контроли, на који се сходно примењује закон који уређује порески поступак и пореску администрацију.

По окончању поступка контроле, Јединица Пореске управе доноси решење о утврђивању посебног пореза ако утврди постојање незаконито стечене имовине.

Пореска основица за посебан порез

Члан 15.

Основица посебног пореза утврђује се у вредности незаконито стечене имовине, коју чини збир ревалоризоване вредности утврђене незаконито стечене имовине за сваку календарску годину која је била предмет контроле.

Вредност незаконито стечене имовине се ревалоризује индексом потрошачких цена од последњег дана календарске године за коју је утврђена незаконито стечена имовина до дана доношења решења о посебном порезу.

Стопа посебног пореза

Члан 16.

Јединица Пореске управе утврђује посебан порез за цео период контроле, применом стопе посебног пореза од 75% на пореску основицу која је утврђена према овом закону.

Жалба против решења Јединице Пореске управе

Члан 17.

Против решења о посебном порезу може да се изјави жалба министарству надлежном за послове финансија. Жалба одлаже извршење решења.

Решење министарства надлежног за послове финансија је коначно у управном поступку и против њега може да се покрене управни спор.

Примена закона који уређује порески поступак и пореску администрацију

Члан 18.

На поступак прописан овим законом, ако није другачије одређено овим законом, примењује се закон који уређује порески поступак и пореску администрацију, изузев одредаба о застарелости утврђивања и наплате пореза.

Ако се у поступку прописаном овим законом утврди да порески обвезник има неиспуњену пореску обавезу која је прописана другим законом (друга врста пореза), по основу законито стечених прихода, односно имовине, поступак утврђивања и наплате тог пореза спровешће се у складу са прописима који

уређују ту врсту пореза, као и прописа којима се уређује порески поступак и пореска администрација.

V. ОДНОС ПРЕМА КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Члан 19.

Ако је у кривичном поступку правноснажном пресудом утврђена имовинска корист прибављена кривичним делом, али и плаћен посебан порез према овом закону, суд урачунава износ плаћеног посебног пореза у имовинску корист прибављену кривичним делом.

Одредба става 1. овог члана примењује се и у поступцима одузимања имовине проистекле из кривичног дела.

VI. ОБУКА

Обука запослених у Јединици Пореске управе

Члан 20.

Запослени у Јединици Пореске управе и запослени у министарству надлежном за послове финансија који одлучују у другом степену по жалби, дужни су да похађају сталну обуку.

Програм и начин спровођења сталне обуке прописује министар надлежан за послове финансија, на предлог директора Пореске управе.

Обука судија

Члан 21.

Судије Управног суда које суде по тужби против коначних решења о посебном порезу морају имати завршену обуку за стицање посебних знања о утврђивању незаконито стечене имовине и посебног пореза.

Обуку судија спроводи Правосудна академија.

Програм, начин спровођења и трајање обуке прописује Правосудна академија.

Судијама које су завршиле обуку Правосудна академија издаје сертификат о завршеној обуци.

Издавање и образац сертификата прописује Правосудна академија.

VII. ПОДАЦИ О ИМОВНОМ СТАЊУ И БЕЗБЕДНОСНЕ ПРОВЕРЕ ЛИЦА

Подаци о имовном стању

Члан 22.

Запослени у Јединици Пореске управе дужни су да пре ступања на рад у њој доставе Агенцији за спречавање корупције, у писменом облику, потпуне и тачне податке о својој имовини.

Податке о имовинском стању евидентира и проверава Агенција за спречавање корупције, према закону којим се уређује њен рад.

Безбедносне провере лица

Члан 23.

На писмени захтев директора Пореске управе, у коме се наводе правни основ, сврха и обим проверавања, могу да се обаве безбедносне провере запослених у Јединици Пореске управе, пре ступања на рад, током рада у

Јединици Пореске управе и годину дана од престанка рада у Јединици Пореске управе, без знања лица која се проверавају.

Безбедносне провере врше Министарство унутрашњих послова и Безбедносно-информативна агенција.

Безбедносне провере Министарства унутрашњих послова врше се у сврху утврђивања постојања сметњи са становишта заштите јавног поретка, а Безбедносно-информативне агенције у сврху утврђивања постојања сметњи са становишта безбедности Републике Србије, а у поступку безбедносног проверавања прикупљају се и проверавају подаци о лицу према коме се спроводи проверавање који су неопходни да се оствари сврха безбедносног проверавања, док се проверавање врши обављањем разговора са грађанима, прикупљањем података од правних лица, органа власти или увидом у регистре, евиденције, збирке и базе података који се воде на основу закона, као и предузимањем других мера у складу са законом и прописима донетим на основу закона.

О спроведеном безбедносном проверавању сачињава се извештај који се доставља директору Пореске управе. У извештају не могу да се налазе подаци на основу којих би се откриле методе и поступци коришћени у прикупљању података, идентификовали извори података или припадници Министарства унутрашњих послова и Безбедносно-информативне агенције који су учествовали у безбедносном проверавању.

Подаци прикупљени безбедносним проверавањем евидентирају се, чувају и штите према закону којим се уређује тајност података и закону којим се уређује заштита података о личности, а користе само у сврху за коју су прикупљени.

VIII. ЧУВАЊЕ ПОДАТАКА

Члан 24.

Сва лица која у поступку утврђивања имовине и посебног пореза дођу до података у вези са тим поступком дужна су да чувају те податке као професионалну тајну.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25.

Новчаном казном у износу од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице које на захтев Јединице Пореске управе и у року који она одреди не достави податке којима располаже (члан 7).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном у износу од 100.000 до 500.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се физичко лице и одговорно лице у правном лицу, државном органу и организацији, органу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и имаоцу јавних овлашћења новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које не чува као професионалну тајну податке до којих је дошло у поступку утврђивања имовине и посебног пореза (члан 24).

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за доношење подзаконских аката

Члан 26.

Подзаконски акти предвиђени овим законом донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Постављење руководиоца

Члан 27.

Руководилац Јединице Пореске управе биће постављен у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Одређивање запослених за везу

Члан 28.

Министарство унутрашњих послова, Народна банка Србије, Управа за спречавање прања новца, Агенција за спречавање корупције, Републички геодетски завод, Агенција за привредне регистре и Централни регистар хартија од вредности, депо и клиринг одредиће једног или више запослених за везу са Јединицом Пореске управе у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Ступање закона на снагу и почетак примене

Члан 29.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се по истеку једне године од дана ступања закона на снагу.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о утврђивању порекла имовине и посебном порезу садржан је у члану 97. тачка 6. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, порески систем.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Један од основних услова функционисања државе је и ефикасан порески систем, с обиром да порези предствљају најзначајнији облик јавних прихода. Унапређење ефикасности пореског система и спречавање злоупотреба чији је резултат поседовање имовине која се не може оправдати законитим приходима физичког лица јесте циљ доношења Закона о утврђивању порекла имовине и посебном порезу (у даљем тексту: Закон). Међутим, остваривање тог циља истовремено представља средство за остваривање других циљева државне политике. Наиме, нормирање поступка којим се утврђује порекло имовине и посебан порез омогућава постизање не само фискалних циљева који су очигледни, већ и значајнијих нефискалних циљева. Социјални и економски циљеви чије се остваривање омогућава доношењем Закона, превазилазе значај фискалних циљева који иначе имају третман примарних циљева у области законског регулисања пореског захвата.

Порески систем је динамична категорија која треба да прати друштвене потребе и одговори захтевима правичне прерасподеле имовине и дохотка, ефикасаног функционисања тржишта и надлежности државе уопште. Иако испитивање имовине пореских обвезника представља редовну активност Пореске управе, која прикупља и анализира податке, прати промет с циљем утврђивања свих чињеница битних за опорезивање, односно с циљем откривања непријављеног дохотка, те правилног утврђивања пореске обавезе, законско нормирање поступка за утврђивање порекла имовине и посебног пореза, успоставља ефикаснији и једноставнији механизам опорезивања непријављеног прихода у односу на онај из члана 59. Закона о пореском поступку и пореској администрацији. Потреба спречавања злоупотреба у случајевима када вредност имовине физичког лица није оправдана њеним извором или потиче из „невидљивог” извора наметнула је и потребу нормирања посебног пореског облика.

Доношење Закона конкретизује и усмерава генерални социјални циљ опорезивања, који се састоји у умањењу разлике у материјалном и социјалном положају пореских обвезника, и то ка ублажавању разлике између пореских обвезника чија имовина одговара приходима које остварују и оних обвезника код којих постоји несразмера између ове две чињенице које представљају основу за увођење пореске обавезе. Предложена законска решења се односе на све грађане, чиме се искључује свака евентуална селективност у њиховој примени. Природно, на удару тих решења ће се примарано наћи они код којих је овај диспарат највећи. Истовремено, опорезивање имовине чије се порекло не може доказати законитим приходима представља један од ефикасних алата у борби против корупције. Закон успоставља механизам који, између осталог, омогућава да и имовина стечена коруптивним активностима потпадне под режим посебног опорезивања. На тај начин се остварују и циљеви постављени у Националној стратегији за борбу против корупције. Извесност државне реакције нормиране кроз поступак утврђивања порекла имовине и посебног пореза, одузима лукративну компоненту избегавању пријављивања законитих

прихода или бављењу незаконитим активностима, те тако делује превентивно на сва физичка лица која посежу за таквим средствима ради увећања своје имовине. Како се и генерални савремени светски тренд борбе против корупције базира на ефектима генералне превенције, те се антикоруптивна политика гради на смањењу профитабилности коруптивних активности, Закон делује превентивно и са аспекта ове борбе.

Решења предложена Законом доприносе остваривању значајних економских циљева. Избегавање плаћања пореза и пореска утаја не само да утичу на смањивање јавних прихода, већ представљају и претњу поштеној тржишној утакмици. Стога, поступак утврђивања порекла имовине и посебног пореза који представља механизам за сузбијање ових појава, доприноси изградњи тржишне привреде. На крају, треба напоменути и да је развој пореског нормативног оквира у Европској унији усмерен ка сузбијању ових облика понашања у циљу несметаног функционисања јединственог тржишта, чему је потребно поклонити посебну пажњу, с обзиром на процес међународних интеграција у којем се Република Србија налази.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У Глави I. Закона (чл. 1. до 3) садржане су уводне одредбе.

Чланом 1. Закона одређује се шта је предмет закона. Предвиђено је да се законом уређују услови, начин и поступак под којима се утврђује имовина физичког лица, као и посебан порез на увећање имовине, за које физичко лице не може да докаже да је стекло на законит начин. Поред тога, законом се одређује и који су то државни органи који ће бити надлежни за његово спровођење.

Чланом 2. Закона дефинисано је значење најважнијих израза који се користе у закону и који су посебно дефинисани за његове потребе. Најзначајнији изрази су: имовина, пријављени приходи, увећање имовине и незаконито стечена имовина. Под појмом имовине подразумевају се све непокретне и покретне ствари, било да су регистроване или нерегистроване, као и сва друга имовинска права, било да се налазе у Републици Србији или у иностранству. Под пријављеним приходима подразумевају се они приходи који су пријављени надлежном пореском органу. Такође је предвиђено да се под појмом увећања имовине подразумева позитивна разлика између вредности имовине физичког лица, и то на крају одређеног периода који се посматра, у односу на почетак истог периода. Свакако најзначајнији појам утврђен овим чланом је појам незаконито стечене имовине, будући да таква имовина истовремено представља и пореску основицу за наплату посебног пореза. Незаконито стечена имовина дефинисана је као разлика између увећања имовине и пријављених прихода за коју физичко лице не докаже да је стечена на законит начин.

Веома важна је одредба члана 3. Закона која уређује терет доказивања. Терет доказивања је двострук: са једне стране прописано је да је терет доказивања увећања имовине у односу на пријављене приходе физичког лица на Пореској управи, а са друге стране, на физичком лицу је терет доказивања да је на законит начин стекло имовину у делу у коме увећање његове имовине није у складу са пријављеним приходима. На тај начин ствара се обавеза за пореског обвезника да пружи Пореској управи доказе како је и на који начин стекао имовину која, према евиденцијама Пореске управе, нема покриће у његовим пријављеним приходима.

У Глави II. Закона (чл. 4. и 5) предвиђа се образовање посебне организационе јединице Пореске управе (у даљем тексту: Јединица Пореске

управе), која ће бити надлежна за спровођење овог закона. Треба напоменути да је образовање овакве посебне организационе јединице неопходно како би се обезбедило да се ова јединица посвети само пословима који су предвиђени овим законом и како би се спровело потребно усавршавање и обука, да би запослени у јединици били у потпуности оспособљени да обављају такве послове. Такође, утврђени су и услови и начин постављења руководиоца ове јединице. На челу Јединице Пореске управе налазиће се руководилац јединице, који ће морати да испуњава посебне услове да би уопште био постављен на то место. Наиме, он ће морати да поседује најмање десет година радног искуства, и то на пословима из области пореског поступка. Поред тога, а због значаја ове функције, предвиђен је и посебан поступак постављења. Наиме, предвиђено је да руководиоца јединице поставља Влада, и то на период од пет година, а на предлог министра финансија.

Глава III. Закона (чл. 6. до 9) односи се на овлашћења Јединице Пореске управе као надлежног органа у поступку утврђивања имовине и посебног пореза и њену сарадњу са државним органима и другим лицима у том поступку. У наведеном смислу, Закон установљава право прибављања података од стране Јединице Пореске управе, као и увид у све врсте евиденција надлежних органа и других лица о непокретним и покретним стварима, привредним субјектима, финансијским инструментима, штедним уложима и рачунима код пословних банака, као и другим евиденцијама и подацима из којих се може утврдити имовина физичког лица. То право подразумева прибављање података, као и увид у пословне књиге и документацију привредних друштава и других лица, а ради утврђивања имовине физичког лица.

Сарадња Јединице пореске управе и других органа тројако је формулисана, и то: кроз прописивање обавезе достављања података, одређивање запослених за везу и упућивање запослених на рад у Јединицу Пореске управе.

Пре свега, установљена је обавеза свих државних органа и организација, органа аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, ималаца јавних овлашћења и свих других физичких и правних лица да Јединици Пореске управе достављају потребне податке у поступку утврђивања имовине и посебног пореза (члан 7. Закона).

У циљу обезбеђивања координисаности и ефикасности сарадње, предвиђена је још једна посебна обавеза државних и других органа који у оквиру свог делокруга располажу подацима од значаја за утврђивање вредности имовине. Та обавеза је предвиђена за следеће државне органе и институције - Министарство унутрашњих послова, Народну банку Србије, Управу за спречавање прања новца, Агенцију за спречавање корупције, Републички геодетски завод, Агенцију за привредне регистре и Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности. Обавеза се састоји у томе да се одреди један или више запослених за везу са Јединицом Пореске управе. Као што је речено, циљ оваквог одређивања запослених за везу је делотворнија сарадња, као и ефикасније достављање података који су Јединице Пореске управе потребни за вођење поступка прописаног овим законом.

Поред тога, запослени за везу могу, ако се за то укаже потреба, бити привремено премештени или упућени на рад у Јединицу Пореске управе (члан 8. став 2. Закона). До оваквог премештаја, односно упућивања долази на захтев директора Пореске управе. Премештај запослених из државних органа који су у статусу државних службеника је у складу са Законом о државним службеницима, док основ за премештај, односно упућивање запослених из других органа и институција представља члан 7. став 2. Закона о јавним агенцијама, који предвиђа да се на права и обавезе запослених у јавним агенцијама примењују општи прописи о раду, осим у случају када је посебним

законом другачије одређено. С обзиром да је у овом случају реч управо о таквом посебном закону, као и да постоји потреба за одступањем од општих прописа о раду, ова обавеза је и прописана овим законом и у односу на запослене у јавним агенцијама.

Такође је предвиђено да привремени премештај, односно упућивање могу трајати до годину дана, као и да се, ако се укаже таква потреба, могу продужити (члан 8. став 3. Закона).

На крају ове главе (члан 9. Закона) прописана је и обавеза за Јединицу Пореске управе да, уколико у поступку прописаном овим законом, утврди чињенице које указују на постојање основа сумње да је извршено кривично дело, о томе обавести полицију, Пореску полицију и јавно тужилаштво, а што је у складу и са Закоником о кривичном поступку.

Одредбама Главе IV. Закона (чл. 10. до 18) уређено је такође веома важно питање, а то је прописивање посебног поступка за утврђивања имовине и посебног пореза.

Наведени поступак састоји се из две фазе, и то: фазе претходног поступка и фазе поступка контроле и утврђивања посебног пореза, односно поступка контроле (члан 10. Закона).

Пре свега, неопходно је прописати шта тачно подразумева утврђивање вредности имовине. У том смислу, чланом 11. Закона је предвиђено да се при утврђивању вредности имовине узима у обзир целокупна имовина физичког лица. Како је немогуће изричито набројити шта све чини овакву имовину, закон посебно предвиђа да се то односи на непокретне ствари (као што су: стан, кућа, пословна зграда и просторије, гаража, земљиште и др.), финансијске инструменте, уделе у правном лицу, опрему за обављање самосталне делатности, моторна возила, пловне објекте и ваздухоплове, штедне улоге и готов новац, као и на сва друга имовинска права.

У члану 11. став 2. Закона, а у циљу што прецизнијег утврђивања вредности имовине, дато је овлашћење Влади да пропише начин и поступак по коме ће се утврдити тачна вредност имовине и прихода физичких лица.

Члан 12. Закона уређује начин на који се покреће претходни поступак. Предвиђено је да се претходни поступак спроводи према годишњим смерницама, на основу претходне урађене анализе ризика. Годишње смернице доноси директор Пореске управе. Такве годишње смернице не могу бити јавно доступне јер би, у супротном, лица која располажу незаконито стеченом имовином унапред знала да ће према њима бити покренут претходни поступак.

Треба напоменути да се претходни поступак може покренути и изван годишњих смерница, на основу пријаве другог органа, односно по иницијативи физичког или правног лица.

У претходном поступку (члан 13. Закона) Јединица Пореске управе утврђује увећање имовине, на основу података којима располаже и података које прикупи од других органа и организација, као и правних или физичких лица и упоређује их са пријављеним приходима у одређеном периоду за који врши проверу.

Да би се ушло у следећу фазу поступка – поступак контроле, потребно је да у претходном поступку Јединица Пореске управе утврди да је вероватно да постоји разлика између увећања имовине и пријављених прихода физичког лица, а у складу са законом који уређује порески поступак и пореску администрацију. Наравно, с обзиром да Јединица Пореске управе не може утврђивати податке за сва физичка лица, јер је реч о пословима које већ и иначе споводи Пореска управа, имајући у виду испуњење циљева које закон треба да оствари, Јединица Пореске управе ће утврђивати податке и покренути поступак контроле за физичка лица за које учини вероватним да у највише три узастопне календарске године у којима неко лице има увећање имовине,

постоји разлика између увећања имовине и пријављених прихода тог физичког лица која је већа од 150.000 евра, обрачунатог у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије. На тај начин ће се обезбедити да Јединица Пореске управе заиста поступа у оним случајевима где је вредност незаконито стечене имовине највећа и где је самим тим највећа злоупотреба вредности имовине физичког лица која није оправдана њеним правим извором.

У следећој фази поступка - поступку контроле (члан 14. Закона), утврђује се незаконито стечена имовина физичког лица и њена вредност. У тој фази поступка, неопходно је обезбедити и учешће физичког лица које је предмет контроле и предвидети његова права. Због тога, предвиђено је да физичко лице чија је имовина предмет контроле има право да учествује у поступку, као и подноси доказе којима доказује законитост стицања своје имовине. Наравно, мора се спречити и евентуална злоупотреба наведеног права физичког лица, па је предвиђено да ако физичко лице, из неког разлога, не жели да учествује у поступку, да такво неучествовање у поступку не спречава Јединицу Пореске управе у даљем поступку, односно да не одлаже даље вођење поступка.

Јединица Пореске управе, сходно закону који уређује порески поступак и пореску администрацију, дужна је и да сачини записник о извршеној контроли.

По окончању поступка контроле, Јединица Пореске управе доноси решење о утврђивању посебног пореза, ако утврди постојање незаконито стечене имовине.

У члану 15. Закона предвиђено је да се основица посебног пореза утврђује у вредности незаконито стечене имовине, као и да њу чини збир ревалоризоване вредности утврђене незаконито стечене имовине за сваку календарску годину која је била предмет контроле. У циљу утврђивања тачне вредности, вредност незаконито стечене имовине се ревалоризује индексом потрошачких цена од последњег дана календарске године за коју је утврђена незаконито стечена имовина до дана доношења решења о посебном порезу.

Чланом 16. Закона прописано је да Јединица Пореске управе утврђује посебан порез за цео период контроле, и то применом стопе посебног пореза од 75% пореске основице која је утврђена према овом закону.

У члану 17. Закона предвиђено је правно средство против решења Јединице Пореске управе. Прописано је да се против решења о посебном порезу може изјавити жалба, која се подноси Министарству финансија, који је у овом случају другостепени орган за одлучивање по жалби. Наравно, жалба има суспензивно дејство, што значи да одлаже извршење првостепеног решења. Решење Министарства финансија је коначно у управном поступку. Поред наведеног, треба нагласити да је у овом поступку обезбеђена и судска заштита у виду права на покретање управног спора. Управни спор се може покренути против коначног решења донетог у поступку утврђивања имовине и посебног пореза.

Закон садржи и одредбе о примени закона о пореском поступку и пореској администрацији у односу на поступак прописан овим законом (члан 18. Закона). Генерално правило је да се у поступку утврђивања незаконито стечене имовине и посебног пореза примењују одредбе закона који уређује порески поступак и пореску администрацију, осим оних одредби тог закона које се односе на застарелост утврђивања и наплате пореза. Наравно, то се не односи на одредбе овог закона које одступају од општих правила и садрже специфична решења, јер ће се у том случају применити његова специфична решења.

Члан 18. став 2. Закона предвиђа још једну специфичност, а то је да ако се у поступку прописаном овим законом утврди да порески обвезник има неиспуњену пореску обавезу која је прописана другим законом (друга врста пореза), по основу законито стечених прихода, односно имовине, поступак утврђивања и наплате тог пореза спровешће се у складу са прописима који уређују ту врсту пореза, као и прописа којима се уређује порески поступак и

пореска администрација. Наведено решење ће омогућити ефикаснију наплату пореза када је у питању законито стечено имовина, а тај порез из неког разлога није претходно плаћен, јер законито стечена имовина није предмет поступка који је прописан овим законом, а истовремено ће се омогућити лицу које је обавезник плаћања да ипак измире своју пореску обавезу, али наравно под условима и на начин који је предвиђен за испуњење те пореске обавезе.

Одредбама Главе V. Закона (члан 19) уређен је однос између решења о посебном порезу донетим у складу са овим законом и евентуалне доцније пресуде у кривичном поступку у којем је утврђена имовинска корист прибављена кривичним делом. Наиме, ако је у кривичном поступку правноснажном пресудом утврђена имовинска корист прибављена кривичним делом, али и плаћен посебан порез према овом закону, то се урачунава у имовинску корист прибављену кривичним делом.

Исто решење је предвиђено и за поступак одузимања имовине проистекле из кривичног дела.

Главом VI. Закона (чл. 20. и 21) уређена је обука запослених у Јединици Пореске управе и Министарства финансија, као и судија Управног суда. Имајући у виду специфичности овог закона, а у циљу његове ефикасније примене, неопходно је да запослени у Јединици Пореске управе похађају посебну сталну обуку у складу са програмом обуке који доноси министар финансија.

Поред тога, судије Управног суда које ће поступати у управним споровима морају да буду специјализоване и да заврше обуку за стицање посебних знања о утврђивању незаконито стечене имовине и посебног пореза. Обуку судија спроводи Правосудна академија, која је у складу са општим прописима и надлежна за спровођење обуке носилаца правосудних функција.

Програм за спровођење обуке судија Управног суда за примену овог закона, начин њеног вођења, као и њено трајање, прописане Правосудна академија.

Ако судије успешно заврше обуку, Правосудна академија ће им издати и сертификат о завршеној обуци. Образац тог сертификата, као и начин његовог издавања такође ће прописати Правосудна академија.

Главом VII. Закона (чл. 22. и 23) прописане су посебне обавезе за запослене у Јединици Пореске управе. Ове обавезе се прописују имајући у виду да спровођење закона који носи изразити антикоруптивни потенцијал захтева да најпре запослени који га примењују не буду компромитовани на било какав начин који може бацити сенку на њихову непристрасност, стручне и личне квалитете.

Запослени у Јединици Пореске управе имају обавезу пријаве имовине и обавезу безбедносне провере.

Обавеза пријава имовине (члан 22. Закона) подразумева да су запослени у Јединици Пореске управе дужни су да пре ступања на рад у њој доставе Агенцији за спречавање корупције, у писменом облику, потпуне и тачне податке о својој имовини. Достављене податке о имовининском стању Агенција за спречавање корупције евидентира и проверава, у складу са законом којим је уређен њен рад.

Такође запослени у Јединици Пореске управе се и безбедносно проверавају (члан 23. Закона). Ове безбедносне провере врше се пре ступања на рад, током рада у Јединици Пореске управе и годину дана од престанка рада у Јединици Пореске управе. Значајно је напоменути да се ове првере врше без знања лица која се проверавају. Провере се врше на писмени захтев директора Пореске управе, у коме се мора навести правни основ за проверу, као и сврха и

обим проверавања. Органи надлежни за вршење безбедносних провера су Министарство унутрашњих послова и Безбедносно-информативна агенција.

Имајући у виду прописе о заштити података о личности, прописана је и сврха обраде података о личности, па је тако предвиђено да се безбедносне провере Министарства унутрашњих послова врше у сврху утврђивања постојања сметњи са становишта заштите јавног поретка, а да се провере Безбедносно-информативне агенције врше у сврху утврђивања постојања сметњи са становишта безбедности Републике Србије. Такође је прописано да се у поступку безбедносног проверавања прикупљају и проверавају само подаци о лицу према коме се спроводи проверавање који су неопходни да се оствари сврха безбедносног проверавања, чиме се оставарује принцип сразмерности обраде података о личности. Исто тако, предвиђено је да се безбедноснопроверавање врши обављањем разговора са грађанима, прикупљањем података од правних лица, органа власти или увидом у регистре, евиденције, збирке и базе података који се воде на основу закона, као и предузимањем других мера у складу са законом и прописима донетим на основу закона.

О спроведеном безбедносном проверавању сачињава се посебан извештај који се доставља директору Пореске управе. У циљу заштите метода рада и специфичних поступака који су коришћени за прикупљање потребних података, као и заштите извора података, односно онемогућавања идентификације припадника Министарства унутрашњих послова и Безбедносно-информативне агенције који су учествовали у безбедносном проверавању, прописано је да извештај о безбедносној провери не може да садржи такве податке.

Такође изричито је прописно да се подаци који су прикупљени вршењем безбедносне провере евидентирају, чувају и штите у складу са законом којим је уређена тајност података, односно законом којим је уређана заштита података о личности, као и да се овако прикупљени подаци могу користити само у сврху због које су прикупљени.

Главом VIII. Закона (члан 24) прописана је обавеза чувања података. Ова обавеза подразумева да су сва лица која у поступку утврђивања имовине и посебног пореза дођу до података у вези са тим поступком, дужна да те податке чувају као професионалну тајну. Ако лице не поступи у складу са овом обавезом, против њега биће покренут прекршајни поступак, јер је таква радња изричито прописана као прекршај (члан 25. став 4. Закона).

Главом IX. Закона (члан 25) прописане су казнене одредбе. Поред прекршаја прописаног за кршење обавезе чувања професионалне тајне, као прекршај је прописано и недостављање података од стране државних органа и организација, имаоца јавних овлашћења, односно физичких и правних лица, који су потребни за утврђивање имовине и посебног пореза.

Глава X. Закона (чл. 26. до 29) садржи прелазне и завршне одредбе. Овим одредбама одређени су рокови за доношење подзаконских аката, рок за постављење руководиоца Јединице Пореске управе, као и рок за одређивање запослених за везу.

Рок за доношење подзаконских аката који су неопходни за успешну примену закона је шест месеци од дана ступања закона на снагу (члан 26 Закона).

У року од девет месеци од дана ступања закона на снагу биће постављен руководилац Јединице Пореске управе (члан 27. Закона), а у истом року Министарство унутрашњих послова, Народна банка Србије, Управа за спречавање прања новца, Агенција за спречавање корупције, Републички

геодетски завод, Агенција за привредне регистре и Централни регистар хартија од вредности, депо и клиринг одредиће једног или више запослених за везу са Јединицом Пореске управе (члан 28. Закона).

Завршном одредбом предвиђено је да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а да се примењује по истеку једне године од дана ступања закона на снагу. Одложена примена Закона је неопходна због стварања свих неопходних услова за његову примену, а пре свега за образовање посебне јединице Пореске управе, постављење њеног руководиоца, доношење подзаконских аката и спровођења обуке запослених у Јединици Пореске управе и судија Управног суда.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбедити средства из Буџета Републике Србије.

У Буџету за 2020. годину потребно је издвојити средства у износу од 100.500.000,00 динара:

За плате за шест месеци у 2020. години потребно је укупно средстава у износу од око 57.000.000,00 динара и то на економској класификацији 411 – Плате, накнаде и додаци, износ од 48.600.000,00 и на економској класификацији 412 – Социјани доприноси износ од 8.400.000,00 динара.

За обуку запослених потребна су средства на економској класификацији 423 – Услуге по уговору, износ од 7.500.000,00 динара.

За набавку софтвера на економској класификацији 515 – Нефинансијска имовина, износ од 36.000.000,00 динара.

У Буџету за 2021. годину потребно је издвојити средства у износу од 121.200.000,00 динара:

За плате у 2021. години потребно је укупно средстава у износу од око 114.000.000,00 динара и то на економској класификацији 411– Плате , накнаде и додаци, износ од 97.200.000,00 и на економској класификацији 412 – Социјани доприноси износ од 16.800.000,00 динара.

За одржавање софтвера на економској класификацији 423 – Услуге по уговору износ од 7.200.000,00 динара.

У Буџету за 2022. годину потребно је издвојити средства у износу од 121.200.000,00 динара:

За плате у 2022. години потребно је укупно средстава у износу од око 114.000.000,00 динара и то на економској класификацији 411 – Плате , накнаде и додаци, износ од 97.200.000,00 и на економској класификацији 412 – Социјани доприноси износ од 16.800.000,00 динара.

За одржавање софтвера на економској класификацији 423 – Услуге по уговору износ од 7.200.000,00 динара.

У Буџету за 2020. годину потребно је издвојити средства у износу од 2.000.000,00 динара:

За обуку судија Управног суда потребна су средства на економској класификацији 423 – Услуге по уговору, износ од 2.000.000,00 динара.

У Буџету за 2021. годину потребно је издвојити средства у износу од 1.000.000,00 динара:

За обуку судија Управног суда потребна су средства на економској класификацији 423 – Услуге по уговору, износ од 1.000.000,00 динара.

У Буџету за 2022. годину потребно је издвојити средства у износу од 1.000.000,00 динара:

За обуку судија Управног суда потребна су средства на економској класификацији 423 – Услуге по уговору, износ од 1.000.000,00 динара.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада
Обрађивач: Министарство правде

2. Назив прописа
Предлог закона о утврђивању порекла имовине и посебном порезу.
Draft Law on Investigating The Origin of Property and Special Tax.

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа
Доношење овог закона није изричита обавеза предвиђена у ССП-у.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума
Нема

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума.
Не постоји обавеза

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума
Не постоје

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

Доношење овог закона није предвиђено НПАА-ом (2014-2018). Будући да у овој области нема правних тековина ЕУ, па самим тим ни уобичајеног поступка усклађивања прописа, овог закона нема у табели НПАА која показује преглед закона који треба да се ускладе, као ни у електронској бази НПАА.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора

права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

Не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност предметног прописа.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

/

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

У изради текста Предлога закона нису учествовали консултанти.